

תאריך: 17 באפריל 1999 (20:20)

מאת: ליאתג'י

נושא: הרהורים על הספציאליסט סרטו של אייל סיוון.

הסרט נעשה בהשראת ספרה של חנה ארדנט איכמן בירושלים - הבנאליות של הרשע. סרט מאוד מאוד חשוב ללא ספק. תמי סופר ודובר על "פיקדונו הרבה של איכמן. מי שלא קרא עדויות מהמשפט - כמוני למשל. ולא ממש התעמק בזה לא "מבין" בעצם על מה מדובר. כשרואים את הסרט בהחלט מבינים.

האיש היה פקיד בכל רמח אבריו. פקיד שבשבילו סמכות הוא המניע לפעולה. מדהים איך הוא רוחש כבוד בהתבטאויותיו כלפי לנדאו - יו"ר בית המשפט.

הסרט מרתק. הוא ערוך מ 350 שעות של צילומים של צלם אמריקאי בשם ליאו הורוביץ שצילם את המשפט ב 61.

הסרט בנוי כך שמציג ומתמקד באיכמן עצמו את הבעות גופו ופניו את התבטאויותיו. האיש אהב לדקדק בפרטים קטנים. בזמן עדויות של ניצולי שואה נשאר קפוא בזמן שמדברים על טפסים, נהלים, פקודות, הליכים בירוקרטים האיש מעלעל בדפים רושם רישומים וכל כולו נמצא בתוך המשימה הבירוקרטית...

כמה הרהורים עליו מהסרט.

קודם כל תמיד ניצולי שואה נתפסים לי בראש כאנשים מבוגרים וזקנים אפילו. היום אכן הם מבוגרים. ובסרט רואים ניצולים בני שלושים וארבעים. אפילו אחד השוטרים שרואים הוא ניצול אושוויץ עם מספר על היד.

הפרט השני שחשבתי עליו במהלך הסרט הוא שכל צוות התביעה והן השופטים דיברו גרמנית.

זהו פריט סוציולוגי מעניין לגבי הפרופסיה המשפטית בארץ בראשית שנותיה. ועם כבר אנחנו בענייני השופטים היה מרתק לראות את הקור רוח של לנדאו שלא הירשה התפרצויות של הקהל. הוא ממש היה בוטה בקני מידה של היום כלפי תגובות הקהל. אני מניחה שהיום אם משפט כזה היה מתרחש היתה יותר סבלנות ואמפתיה כלפי הקהל שרובו היה ניצולי שואה. כמו כן, לאחר עדותו של אבא קובנר הוא מציין בפני האוזנר שהעדות לא היתה ממש רלוונטית למשפט. אבא קובנר כנראה נתן עדות מאוד דרמטית... ככה לפחות ידוע לי למרות שלא קראתי או ראיתי את עדותו. אבא קובנר מחה על שאלת האוזנר כלפי הניצולים כיצד לא התנגדם...

הוא בעצם כנראה הראשון שהפריך את המשפט כצאן לטבח ושינה את הפרספקטיבה של תושבי הארץ כלפי ניצולי שואה..ועוד פעם אני חוזרת לתום שגב ולמיליון השביעי שמדבר על כך. יש חלק בסרט בו בנימין הלוי במבטא יקי רך חוקר את אייכמן. למול החקירה הקשוחה והמאוד צינית לעיתים וכעוסה של האוזנר התובע שגם הוא ברגעי כעס צועק על אייכמן בגרמנית אנו רואים את צורת ההתבטאות של הלוי שהיא רכה ובסופו של דבר מוציאה מאייכמן הודעות על דברים די מחרידים כמו למשל על הונאת ראשי הקהילות היהודיות והשג השיתוף פעולה שלהם.

פרט נוסף שעלה מן הסרט שלא חשבתי עליו עד כה ממש לעומק הוא שבקהילות יהודיות מסויימות בזמן השואה. בעצם כל הארגון והרישום והמשלוחים נעשו בידי יהודים. היהודים לפיכך מאוד סייעו לנאצים להשמיד את עצמם וזאת בעקבות לוחמה פסיכולוגית של הנאצים. כך היה בווינה, פראג, בודפשט ואמסטרדם. הם אירגנו את עצמם, ספרו את עצמם ושלחו את עצמם מזרחה יום יום. לא תפסתי את זה עד כדי כך עד עתה. בסרט מופיע אדם מראשי הקהילה בבודפשט שמספר על שיתוף הפעולה של ראשי הקהילה עם אייכמן. כמובן שהקהל מתחיל להשתולל. הרי משפט קסטנר נגמר רק 5 שנים לפני כן בערך.

ההרהור האחרון שעולה לי הוא על שפיטה עצמה... הכל שפיט בעצם. תלוי מי שופט. חשבתי על משפטי נירנברג ועל הסרט שראיתי. אחד הנושאים שהועלו שם הוא עצם הזכות לשפוט. הרי המשפטים נעשו מיד לאחר המלחמה והמנצחים האמריקאים שפטו את המנוצחים. ועולה השאלה אם הנאצים היו מנצחים כמובן שהמשפטים היו הפוכים. שלא לדבר על כך שהאמריקאים לא שפטו כמובן את סטלין ואף היו בעלי בריתו שהיה פושע גדול מאוד.

חשבתי בעצם על כך שאותו אייכמן היה אכן פקיד גבוה. פקיד שאיבד את מצפוניו ומילא פקודות. פקודות של משטר אימים. אך אם היה תחת משטר אחר היה ממלא את פקודותיו גם כן. אשמתו היתה שהיה איש ללא מצפון - לא משנה באיזה משטר היה חי הוא היה ממלא את הפקודות. חושבת אני על הניסוי ההוא בפסיכולוגיה חברתית וכל אותם אנשים אחרים שצייתו לסמכות. למרות שכביכול היה "אידאליסט כלומר האמין בנאציזם כתורה. לפי עדותו שלו ראה

עוול גדול בהשמדה של מיליוני בני אדם.
 בעצם חטאו היה בכך שציית במקום שהיה יכול לבחור לא לציית.
 הרהרתי גם על אפשרות כזאת... נגיד שאיך שהוא הפלסטינים היו משתלטים על מדינת ישראל.
 האם הם או אירגונים בינלאומיים היו שופטים פקדי ממשל צבאי ששרתו בשטחים? בתי משפט
 צבאיים שנתנו צווי גירוש, שחמתו על מעצרים מנהלים, שציוו על הריסת בתים וכו"
 וכו". כמובן שלא ניתן להשוות. המשטר הצבאי בשטחים אינו משתווה בשום אופן ושום צורה
 למשטר המוות באירופה בזמן מלחמת העולם השנייה. אבל בכל זאת.... פשעים נגד האנושות
 בטוח נעשים ונעשו שם...
 השאלה היחידה שנשאלת היא - מי שופט?
 צדק היא אולי מילה אחת שמשתמשים בה תמיד אבל תוכנה משתנה לפי ההקשר... מי האשם ומי
 הנאשם? תלוי תמיד במי שופט.

תגובה

חזרה לפורום

[העברת ההודעה למעבד תמלילים](#) [הדפסה \(IE4 ו-Net4 ומעלה\)](#)

- [התשדיר של המפד"ל הוא הכי טוב!](#) - ויקטוריה בעיקרון 26/4/1999 22:50
- [כתבתו של איתי אנגל ביומן שישי בערוץ 2](#) - ליאתג'י 25/4/1999 8:51
- [הרהורים על הספציאליסט סרטו של אייל סיוון.](#) - ליאתג'י 17/4/1999 20:20   אותה באן
- [לא נראה לי שצייתנות בלבד הובילה אותו](#) - ויקטוריה בעיקרון 17/4/1999 20:41
- [לפי הסרט](#) - ליאתג'י 18/4/1999 12:32
- [תגובה ליפיי נפש!](#) - רונן בן עודד 5/4/2006 2:03
- [אהבה ממבט שני תחסכו לעצמכם](#) - מאיר ליצק 15/4/1999 15:11   ל"ת
- [אמנון יצחק - עובדה בשטח! מה דעתכם?](#) - ברוך סילבר 15/4/1999 10:27   ל"ת